

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2092/2023
30.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Чедомир Голубовић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Зоран Наумовић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3003/22 од 07.12.2022. године, у седници одржаној 30.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3003/22 од 07.12.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3003/22 од 07.12.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Трећег основног суда у Београду П1 762/19 од 05.04.2022. године у ставу првом и другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев да се поништи решење туженог без деловодног броја од 18.10.2019. године о отказу уговора о раду са припадајућим анексима као незаконито и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 131.250,00 динара са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 124.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износ од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију, захтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. и 441. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23) - ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време на радном месту старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања. Решењем туженог од 18.10.2019. године, тужиоцу је отказан уговор о раду са припадајућим анексима, услед технолошких, економских и организационих промена код туженог, због којих је престала потреба за обављањем посла на радном месту старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања, из разлога укидања наведеног радног места, а у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова, донетог 09.10.2019.године, који је ступио на снагу 17.10.2019.године. У образложењу решења је наведено да је услед технолошких, економских и организационих промена код послодавца извршена анализа пословања са акцентом на рационализацији трошкова, организационе структуре и броја запослених, која је утицала на престанак потребе за обављањем посла на радном месту "Старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања", те је наведено радно место укинута Правилником о организацији и систематизацији послова донетог 09.10.2019.године, који је ступио на снагу 17.10.2019.године. Код послодавца је дошло до технолошких промена из разлога што је уведен нови оперативни систем, а интеркомпанијске фактуре су почеле да се књиже аутоматски у систему. Послодавац је разматрао мере за запошљавање вишка запослених предвиђене чланом 155 тачка 5 Закона о раду и утврдио да није у могућности да запосленог који је вишак премести на друге послове, да обезбеди рад код другог послодавца, преквалификацију или доквалификацију, с обзиром на то да не постоје систематизовани послови или упражњена радна места на другим пословима.

Тужени је 09.10.2019.године донео Правилник о организацији и систематизацији послова туженог којим није било предвиђено радно место Старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања, а било је систематизовано радно место рачуновођа. Наведени Правилник је истог дана истакнут на огласној табли туженог и дана 17.10.2019. године је ступио на правну снагу.

Тужилац је, пре него што је распоређен на радно место старији рачуновођа у априлу 2018.године, обављао послове рачуновође, а на његову иницијативу премештен је на послове старијег рачуновође који су подразумевали првенствено интеркомпанијска плаћања, а домаћа плаћања је преузела ВВ, са којом је тужени 29.03.2018. године закључио уговор о привременим и повременим пословима, ради обављања послова рачуновође. Након тога, ВВ је на основу уговора о раду на одређено време од 01.10.2019.године, засновала радни однос код туженог на одређено време у трајању од 6 месеци, ради обављања послова рачуновође. Радно место тужиоца – старији рачуновођа је укинута због аутоматизације интеркомпанијских плаћања, а које послове

је тужилац обављао у претежном делу, док су остали послови прераспоређени на друге запослене у одељењу финансија.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и поништио као незаконито решење о отказу уговора о раду, налазећи да, иако је тужиочево радно место је било укинато Правилником о организацији и систематизацији послова туженог од 09.10.2019. године, послове рачуновође код туженог је пре доласка ВВ обављао тужилац, што значи да је тужилац имао знања и способности да обавља те послове јер су у питању сродни послови са пословима које је тужилац обављао у моменту отказа уговора о раду. Тужени је непосредно пре него што је тужиочево радно место било укинато, дана 01.10.2019. године, примио у радни однос на одређено време ВВ на радно место рачуновође, иако је имао сазнања да ће тужиочево радно место бити укинато и да ће тужилац бити вишак, да би га 18.10.2019. године прогласио вишком, на који начин је, према схватању првостепеног суда, тужени злоупотребио право јер обављање послова рачуновође није понудио тужиоцу у склопу примене мера из одредбе члана 155 став 1 тачка 5 Закона о раду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да је оспорено решење о отказу уговора о раду законито, имајући у виду да је због аутоматизације интеркомпанијских плаћања код туженог (које послове је тужилац у претежном делу обављао), Правилником о организацији и систематизацији послова од 09.10.2019. године, укинато радно место на коме је тужилац био распоређен, при чему тужени није могао да обезбеди тужиоцу премештај на друго одговарајуће радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима јер код туженог нису постојала упражњена радна места на другим пословима. Поред тога, тужени није био у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених, а тужиоцу је исплаћена отпремнина из члана 158. Закона о раду. Код изложеног, неоснован је захтев тужиоца за поништај оспореног решења, као и захтев за враћање на рад.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда засновано је на правилној примени материјалног права.

Оспореним решењем о отказу уговора о раду од 18.10.2019. године, тужиоцу запосленом на пословима "Старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања" отказан је уговор о раду због престанка потребе за радом запосленог, уз исплату отпремнине.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 ... 13/17) је прописано да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

У складу са наведеном законском одредбом услов за отказ од стране послодавца је да је дошло до технолошких, економских или организационих промена, због којих је престала потреба за обављањем неког посла када се тај посао укида или је дошло до смањења обима посла, у ком случају се смањује број извршилаца на том радном месту. Право је послодавца да према својим потребама, у циљу рационализације и уштеде и у складу са својом пословном политиком, самостално одреди начин на који ће

организовати процес рада и обављање појединачних послова. У конкретном случају, код туженог је услед технолошких и организационих промена насталих увођењем новог оперативног система и аутоматског књижења интеркомпанијских фактура, престала потреба за обављањем послова интеркоманијских плаћања које је тужилац у претежном делу обављао на радном месту "Старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања". Тужени је промену која је основ за престанак потребе за одређеним послом исказао доношењем Правилника о организацији и систематизацији послова од 09.10.2019. године, који је 17.10.2019. године ступио на правну снагу и којим није било предвиђено радно место "Старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања", након чега је дошло до престанка потребе за радом тужиоца у складу са чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Имајући у виду наведено, а код утврђеног да тужени није могао да обезбеди тужиоцу премештај на друго одговарајуће радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима, да тужени није запослио ново лице за обављање послова које је тужилац обављао до отказа, као и да је тужиоцу исплаћена отпремнина предвиђена чланом 158. Закона о раду, правилан је закључак нижестепених судова да је оспорено решење о отказу уговора о раду законито.

Неосновани су наводи ревизије да је тужени био дужан да примени критеријуме за утврђивање вишка запослених јер су тужилац и запослена ВВ обављали исте послове. Према утврђеном, тужилац је био једини извршилац на пословима „старији рачуновођа и специјалиста интеркомпанијских плаћања“, за којим пословима је престала потреба због аутоматизације интеркомпанијских плаћања, док је запослена ВВ код туженог засновала радни однос на одређено време за обављање послова рачуновође, који су другачији од послова које је обављао тужилац и одвојено систематизовани у Правилнику о организацији и систематизацији послова, те у конкретном случају, није постојала обавеза, ни могућност примене критеријума за утврђивање вишка запослених.

Имајући у виду да је тужиоцу законито престао радни однос, неоснован је његов захтев за враћање на рад, у смислу члана 191. став 1. Закона о раду.

Приликом доношења одлуке, овај суд је ценио остале ревизијске наводе, али је закључио да исти нису од утицаја на другачију одлуку, јер је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Врховни суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију, с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. Закона о парничном поступку, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић